

Z OBSAHU	List biskupů k modlitbám za pronásledované křesťany ve světě	04
	Karty na stůl. Proč papežovi tolik záleží na staré liturgii?	05
	Nenechte se znechutit politikou. Rozhovor s Mons. Dominikem Dukou OP	06
	Aktuální otázky svobody svědomí	10

TRADICE OTCŮ

Z homilií svatého biskupa Jana Zlatoústého (kolem 350–407)

Není nic jalovějšího než křesťan, který ne dbá o blaho jiných lidí.

Tady se nemůžeš vymlouvat na svou chudobu, protože by tě usvědčila žena, která hodila do pokladnice svoje dva haléře. Také Petr říkal: *Stříbro ani zlato nemám*. A Pavel byl tak chudý, že nedostatkem trpěl velice často, takže se mu nedostávalo dokonce nejnutenějšího jídla.

Nemůžeš uvádět svůj prostý původ; vždyť i apoštolové byli lidé prostí a pocházeli z prostých rodin. Nemůžeš se schovávat za svoji neučenost, vždyť ani jim se nedostalo vzdělání. Nemůžeš namítat, že nejsi zdráv; ani Timotej nebyl, ten přece býval často nemocný.

Každý je s to pomáhat svému bližnímu, jen když chce dělat to, co může a má. [...] Ten, jenž zakopal hřivnu, vedl sice život bezúhonný, ale pro někoho dalšího neužitečný. [...]

Neříkej, že nedokážeš získat jiné lidi. Kdybys totiž byl křesťan, není možné, aby se ti to nepovedlo. Neboť platí-li, že si nemůžeš odporovat to, co je přirozené, platí i to, co jsme řekli, protože je to založeno v samé povaze křesťana.

Boha nesmíš urážet. Řekneš-li, že slunce nemůže svítit, urážíš ho; a řekneš-li, že křesťan nemůže být prospěšný, urazil jsi Boha a prohlásil ho lhářem. Neboť spíše je možné, aby slunce nehrálo a nesvítilo, než aby křesťan kolem sebe nešířil světlo; spíše platí, že světlo je tmou, než že by mohlo dojít k něčemu takovému.

Neříkej, že je to nemožné, protože nemožný je opak. Nesmíš urážet Boha. Jestliže si správně uspořádáme svoje věci, rozhodně to tak bude a vyplyne to jako něco naprosto přirozeného. Křesťanovo světlo nemůže zůstat skryté, takovou zářivou lampu nelze zastřít.

Sabina Kratochvílová: Svatá Zdislava. Foto: www.zdislava.cz

„Normálně žijící“ svatá Zdislava

Uděláme-li si malou statistiku, zjistíme, že ze šestnácti světců, kteří se narodili nebo zemřeli na území České republiky, je pět biskupů, čtyři kněží, dva opati kláštera, dvě řeholnice a tři laici: jeden král, jedna žena z královské rodiny a jedna žena z jiné rodiny. Podle částí Církve je to devět hierarchů, čtyři zasvěcené osoby a tři laici. Laici se dále dělí na dva mučedníky a JEDNOHO „normálně žijícího“. Je zřejmé, kdo je poslední v celé řadě: svatá Zdislava, manželka rytíře Havla z Markvartic. Barokní legendy se aspoň snažily připojit ji k „mučedníkům“ jako oběť domácího násilí v rodině.

Tomu odporuje fakt, že mnoho věcí podnikli oba manželé společně a na jednom barokním obraze zázraků svatých Zdislavy je i scéna „Převor dominikánského kláštera utěšuje Havla po smrti svatých Zdislavy“. Milovaná a milující choť tiše přispívá k vytvoření postavení ženy jako pomoci, která je rovná co do své důstojnosti mužům. Ženy, která má dar z nehostinné pustiny učinit lidský příbytek. Cesta ke svatosti u ní vede přes každodenní věrnost svému povolání, přijetí zodpovědnosti za lidi, které jí světil Bůh. Život je plný běžných starostí o rodinu, panství

Dokončení na str. 2.

Foto: Biskupství královéhradecké / Luděk Bárta

Mons. Jan Vokál převzal úřad královéhradeckého biskupa

V sobotu 14. května 2011 se během slavnostní bohoslužby v katedrále Svatého Ducha ujal služby diecézního biskupa v Hradci Králové Mons. Jan Vokál. V katedrále bylo slavnostnímu aktu přítomno přes 800 lidí, dalších více než 400 sledovalo dění na obrazovce u katedrály a téměř 300 na obrazovce v kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Mezi vzácnými hosty byli čeští a moravští biskupové, apoštolský nuncius v ČR Mons. Diego Causero, jeho předchůdce Mons. Erwin Josef Ender, dále emeritní vratislavský arcibiskup kardinál Henryk Roman Gulbinowicz, biskupové ze sousedních polských diecézí Legnica a Świdnica a zástupci slovenského a německého episkopátu. Nechyběli představitelé veřejného života – primátor města Hradec Králové Zdeněk Fink, který nad akcí převzal záštitu, ministr zdravotnictví Leoš Heger, hejtman Královéhradeckého kraje Lubomír Franc a další. Svě čestné místo měla v katedrále maminka nového biskupa paní Anna Vokálová a nejbližší příbuzní a přátelé.

Mons. Diego Causeuro vyzval lid, aby svého nového biskupa podporoval modlitbou a pomocí, a biskupovi Janovi připomněl: „Stal ses biskupem, abys sloužil a miloval službou slova, eucharistie a milosrdenství. Povzbuzuj kněze ke slavení svátostí, setkávej se s kněžími pravidelně, protože potřebují tvoji lásku a podporu.“

Ve svém pozdravu pak biskup Jan zopakoval priority své biskupské služby, které představil již novinářům během dopolední tiskové konference. Patří mezi ně především pastorační, úzká spolupráce s kněžími diecéze, seminaristy a zvláštní pozornost chce nový pastýř také věnovat rodině v celé její šíři, od dětí po seniory. Biskup požádal všechny o spolupráci, ale také o trpělivost s jeho nedokonalostmi, pomoc a modlitbu za jeho službu.

Dokončení ze str. 1

Biskupství královéhradecké

a o působení Církve. K tomu má svatá Zdislava mimořádný vztah k milosrdné lásce, k chudým a nemocným. Legendy také popisují, že žila intenzivní duchovní život a uctívala Ducha Svatého; jeho charismata skrze ni přinášela uzdravení. Působí jako kvas, který mění své prostředí podle evangelia.

Její památka je také velmi „laická“. K hrobu svaté Zdislavy přichází poutníci z okolí přes 750 let. Z toho 650 let jen na základě pověsti o její svatosti. Tuto pověst svatosti dosvědčuje pieta, s kterou stavitelé současné baziliky zachovali vše, co bylo v jejím hrobě, farní kronika a čtyřicet obrazů o zázracích na její přímluvu. Dlouhou dobu slavili věřící její svatost oficiálně prvního listopadu na Slavnost všech svatých. Dodnes její svatost nese znaky nenápadnosti a tichosti. Setkání s ní oslovuje víc než vyprávění o jejím životě.

Svatá Zdislavo, přimlouvej se za nás a za naše rodiny.

*fr. Jan Rajlich OP
administrátor farnosti Jablonné
v Podještědí, rektor baziliky minor
a strážce hrobu svaté Zdislavy*

Oxford: Víra v Boha patří k lidské přirozenosti

Rozsáhlá mezinárodní studie, koordinovaná akademiky oxfordské univerzity, dokládá, že lidské myšlenkové procesy jsou zakotveny v náboženských pojmech. Na studii pracovalo 57 akademiků z 20 zemí, zabývajících se antropologií, psychologií a filosofií.

Zadána byla otázka, zda víra v božské a v posmrtný život je něco naučeného, nebo integrálně patří k lidské přirozenosti.

Angličané např. zjistili, že děti do pěti let spontánně věří v „nadlidské“ vlastnosti spíše než v lidská omezení. Čínský výzkum naznačuje, že lidé – napříč kulturami – instinktivně věří, že část jejich mysli, duše nebo ducha po smrti žije dál. Angličtí koordinátoři konstatují, že podle shromážděných svědectví je náboženství obecným faktem lidské přirozenosti, a to v různých kulturách.

Dr. Justin Barrett z oxfordského Centra pro antropologii a myšlení, který celý projekt řídil, říká, že víra je trvalou součástí různých kultur celého světa, protože lidé, kteří sdílejí náboženské pouto, „snáze spolupracují jako společnost“.

„Shledali jsme,“ říká Barrett, „že náboženství je méně silné u populací, jež žijí ve velkých městech rozvinutých zemí, kde je silná sociální podpůrná síť.“

The Telegraph

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

USA: Obnova modlitby k archandělu Michaelovi na závěr mše svaté

Modlitbu k archandělu Michaelovi proti satanovi, která se dlouho neužívala, vrátil zpět do liturgické praxe své diecéze John J. Paprocki jako závaznou modlitbu na konci každé mše svaté.

John J. Paprocki, biskup diecéze Springfield v Illinois, nařídil, aby s okamžitou platností byla na konci každé mše svaté pronášena modlitba ke svatému archandělovi Michaelovi proti satanovi.

V modlitbě prosíme o ochranu archanděla Michaela proti satanovi. Biskup Paprocki říká: „Musíme uznat, že satan skutečně existuje a že udělá všechno, co má v moci, aby nás odvedl od našeho cíle, od věčného života... s Kristem v jeho království.“

„Jedním z největších úskoků satana je jeho lež – v tom, že neexistuje,“ uvádí dále americký biskup. „To, že nevěříme v existenci satana a v síly zla, nás činí neschopnými jim odolávat. Proto je dobré vzpomenout si na modlitbu k svatému archandělovi Michaelovi. Musíme myslet na to, že pokaždé, když se modlíme tuto modlitbu, bojujeme proti našim opravdovým nepřítelům, proti zlu a zlým duchům.“

Modlitba samotná pochází od papeže Lva XIII., kterou sám sepsal latinsky v roce 1886, do roku 1965 byla pravidelně užívána při mši svaté:

Svatý Michaeli, archanděli, braň nás v boji proti zlobě a úkladům ďáblovým. Kníže nebeského vojska, svrhní božskou mocí do pekelné propasti satana a zlé duchy, kteří usilují o zkázu duší. Amen. (Svatý Michaeli, archanděli, braň nás v boji; proti zlobě a úkladům ďáblovým budiž nám záštitou, nechať Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme. Ty pak, kníže vojska nebeského, Satana a jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do pekla svrhní. Amen. – starší verze)

Kathnet

Šanghajským katolíkům zakázán Den modliteb za církve v Číně

Orgány veřejné bezpečnosti zakázaly podzemní katolické komunitě v Šanghaji návštěvu chrámu Panny Marie Sheshanu u příležitosti Světového dne modliteb za církve v Číně 24. května. Některé komunity se nicméně rozhodly nedbat policejního zákazu a vydají se na pouť do Sheshanu v sobotu 21. května.

„Atmosféra je velmi napjatá,“ řekl jeden kněz agentuře *Asia News*, „a my bychom měli zůstat v klidu. Zároveň však chceme uposlechnout pokynů papeže.“

Benedikt XVI. určil 24. květen, svátek Panny Marie pomocnice křesťanů, jako Světový den modliteb za církve v Číně. Ve svém dopise čínským katolíkům v roce 2007 vyjádřil úmysl, že prostřednictvím modlitby můžeme posilovat jednotu mezi podzemní a oficiální křesťanskou církví a jejich spojení s Petrovým nástupcem a rovněž žádat Pána o sílu vytrvat v křesťanském svědectví, dokonce i uprostřed utrpení pronásledování.

Katolíci v Číně jsou stále ještě otráveni po vysvěcení biskupů ustanovených režimem bez papežského schválení a po násilnostech při deportaci biskupů a kněží, které chtěl režim takto přinutit k účasti na shromáždění v Pekingu proti vůli papeže a k volbě představitelů Rady biskupů a Vlasteneckého sdružení. Tímto jednáním se snaží ještě více rozdělit již tak sužované komunity oficiálních a podzemních katolíků. Snad proto, aby rozbily tuto jednotu v modlitbě, se státní orgány od roku 2008 soustavně snaží zabránit poutníkům z diecéze i ze vzdálenějšího okolí účastnit se pouti do Sheshanu, vybízejí kněze z různých diecézí, aby si vzali „vládou placenou dovolenou“, a pouze několika tisícům věřících ze Šanghaje umožňují vystoupit až na horu ke chrámu.

Od konce 19. století je chrám v Sheshanu, jenž se nachází asi 40 km jihozápadně od Šanghaje, poutním místem, kam míří katolíci ze všech koutů země. V květnu chrám obvykle navštíví až 20 tisíc lidí.

Asia News

SLOVO KNĚZE

Bliží se svátek svaté Zdislavy. Svěťice, která je mi obzvláště milá. Minulý rok jsem mohl několik měsíců strávit v Jablonném v Podještědí u vznosné Baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy. Tam se můj vztah k jemné manželce a obětavé matce čtyř dětí ještě upevnil.

Při pobývání poblíž Zdislavinych ostatků nešel přehlédnout vliv jejich přímluv. Bylo mnoho věcí, ve kterých jsem prosil Paní Zdislavu o pomoc – nemoci přátel, úzkost nastávajících rodiček, různé manželské a rodinné problémy, dlouholeté marné čekání na příchod dítěte... – a nestačil jsem se divit, jak Pán na přímluvu svaté Zdislavy dával všechno postupně do pořádku.

U jejího hrobu je zvláštní pokoj a klid. Obrazy na stěnách krypty vyprávějí o její zbožnosti a horlivosti ve službě potřebným. Zdislavina láska překročila hranice její rodiny a rozdávala se chudákům, nemocným a též lidem postrádajícím víru. Svatá Zdislava měla stále na paměti jak tělesnou, tak duchovní bídu člověka, a na obojí odpovídá činem. S pomocí manžela buduje špitál, kde sama ošetřuje a uzdravuje. Ve spolupráci s manželem nechává stavět dva dominikánské kláštery (Jablonné a Turnov) a při stavbě přikládá ruku k dílu. Je si vědoma, že největší pomocí člověku je zprostředkování radostné zvěsti o milujícím Pánu a otevření cesty do Božího království. Proto k této službě volá bratry dominikány na sever Čech.

Zvláště však vidáme Zdislavu před křížem, pohrouženou do modlitby. Zde, v přímém kontaktu s Pánem, nachází světlo a čerpá sílu pro další službu. Zde také dochází k oné proměňující výměně lásky člověka a Boha.

Svatá Zdislava pomáhá. Nyní ve slávě Otce, Syna a Ducha Svätého vidí ještě lépe, kde se lidé trápí a kde hledají vysvobození z temnot. Je patronkou rodin, za jejichž ozdravení a upevnění prosí. Neváhejte se ani vy, milí čtenáři, ke svaté Zdislavě v nouzi obrátit a třeba se k ní do Jablonného i rozjet.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

LIST BISKUPŮ K MODLITBÁM ZA PRONÁSLEDOVANÉ KŘEŠŤANY VE SVĚTĚ

Šestá neděle velikonoční je podle rozhodnutí České biskupské konference z roku 2009 věnována modlitbám za pronásledované křesťany ve světě. Čeští a moravští biskupové napsali letos k tomuto dni pastýřský list, jehož text vám zde přinášíme.

Sestry a bratři, následující velikonoční neděle je věnována modlitbám za pronásledované křesťany ve světě. Modlitba nezná hranic a je velikým Božím darem, že v ní můžeme být duchovně spojeni s těmi, kdo potřebují naší pomoci. Je smutnou skutečností, že celá desetina z celkového počtu křesťanů ve světě – tj. 200 milionů – je vystavena pronásledování, které má různé podoby a intenzitu v různých státech naší planety. Nemalý počet položí život za Krista při misijní a charitativní činnosti nebo během různých násilných výpadů ze strany nepřátelských sil. Křesťané jsou co do počtu nejvíce pronásledovanou skupinou.

I my jsme v nedávné minulosti – v době komunismu – zakusili pronásledování, neměli bychom zapomínat, jak důležitá byla tehdy pro nás solidarita mnoha lidí dobré vůle z celého světa. Požíváme nyní svobody a žijeme v demokratickém státě. Neměli bychom ztratit ze zřetele, že je naší duchovní i morální povinností pamatovat na ty, kteří dosud svoji křesťanskou víru nemohou svobodně vyznávat a nespravedlivě trpí různými křivdami. Rozšířme obzor svého modlitebního soustředění na naše sestry a bratry ve víře v Pána Ježíše, kteří jsou kvůli svému svědectví podrobováni ponižujícímu jednání mocných. Nemůžeme zde podrobně popsat všechny důvody, proč jsou trnem v oku v různých částech světa.

V některých komunistických státech, v nichž je vládnoucí ideologií ateismus, jsou křesťané z ideologických důvodů automaticky nahlíženi jako nepřátelé. Nejhorší je situace v Severní Koreji, kde tamní hrstky křesťanů, pokud nezahynuli v koncentračních táborech, už 60 let nemají kněze a kazatele. Pronásledování na-

bylo na intenzitě v Číně. Uspokojivý stav není ani ve Vietnamu, Laosu a na Kubě.

Velmi svízelné je postavení křesťanů v mnoha muslimských zemích. Jsou omezováni a vystavováni násilí, končícímu v nemálo případech zabitím. Jsou všeobecně vnímáni jako spojenci Západu, v myslích mnoha muslimů pre-

Modlitba nezná hranic a je velikým Božím darem, že v ní můžeme být duchovně spojeni s těmi, kdo potřebují naší pomoc.

Modlitby za křesťany zabitě v Egyptě a Iráku
Foto: www.copticstudents.com, blackchristiannews.com

zentovaného Spojenými státy. Ač se cítí jazykově a národnostně jako integrální součást tamních společností, přesto vůči nim panuje nedůvěra. V těchto státech většinou existuje svoboda kultu, ale ne svoboda vyznání. Zvláště konvertité jsou brutálně postihováni. Varující je situace v Pákistánu. V Saudské Arábii nemohou křesťané mít veřejné bohoslužby, neexistují tam kostely a modlitebny. Mnozí křesťané se rozhodli emigrovat. Hrozí vážné nebezpečí, že by z území, kde zapustili kořeny už v prvních stoletích po Kristu, zcela vymizeli. Tak je tomu v Iráku, Iránu a Palestině. I v Indii v poslední době v některých státech se vůči nim projevuje zvýšená nevole ze strany vyznavačů hinduismu.

V některých státech Afriky se potýkají s nepřátelstvím ze strany vyznavačů animismu, kmenových náčelníků a šamanů. Zvláště v Africe padne za obět každoročně několik misionářů a jejich pomocníků. K pronásledování se uchylují též někteří samozvaní diktátoři, pokud se jim postaví někteří kněží a biskupové – např. v Zimbabwe a jinde.

To jsou jen letmé názorné příklady, které zdaleka nemapují složité postavení křesťanů v mnoha státech.

Prožíváme velikonoční dobu, plnou radosti a naděje, že náš Pán je Život a zvítězil i nad úklady Svůdce, který zapříčiňuje tolik zla ve světě, zatemňuje lidskou mysl a zasévá nenávist a nepokoj do lidských srdcí. Prosme za vytrvalost a věrnost evangeliu pronásledovaných křesťanů, aby se i oni dočkali svobody a mírumilovného soužití se všemi ve společnostech, jejichž jsou nedílnou součástí.

*Biskupové Čech a Moravy
TS ČBK*

KARTY NA STŮL

Proč papežovi tolik záleží na staré liturgii?

V pontifikátu Benedikta XVI. je jedna věc, s níž mají problémy i jeho nejvěrnější přívrženci: slabost pro předkoncilní liturgii. K čemu je nám ta latina, copak to něčemu pomůže, změni se tak něco? Nemáme důležitější věci na práci?

V pátek 13. května byl ve Vatikánu zveřejněn dokument o správném uplatňování motu proprio *Summorum Pontificum*, kterým papež před třemi lety potvrdil, že dávná liturgie je v katolické církvi plnoprávnou liturgií, že ji lze svobodně užívat a biskupové a kněží mají ochotně odpovídat na přání věřících, kteří se chtějí takové liturgie účastnit. Nová instrukce obsahuje několik praktických směrnic, ale jejím hlavním cílem je připomenout Církvi, že stará liturgie má zelenou, jak to před třemi lety učinil papež.

Den po zveřejnění dokumentu prozradil kard. Kurt Koch, jaké jsou papežovy úmysly. Za zmínku stojí, že tento nový šéf vatikánského úřadu pro ekumenismus ani v nejmenším nepatří do tábora tradicionalistů. Spíš naopak. Ještě před dvěma lety, jako předseda Švýcarské biskupské konference, veřejně protestoval například proti zrušení exkomunikace biskupů vysvěcených arcibiskupem Lefébvreem. Můžeme se tedy domýšlet, že ani pro něj není papežova vstřícnost k dávné liturgie tak docela zřejmá. Nicméně 14. května se zúčastnil v Římě konference na téma *Summorum Pontificum* a vysvětlil, o co papežovi v této věci jde. Nikdo dosud nepromluvil tak jasně.

Podle švýcarského kardinála Benedikt XVI. chce, aby se stará liturgie skutečně vrátila do života Církve. Ne v tom smyslu, že by vystřídala aktuální, nicméně tak, aby byla vskutku přítomná, aby ji lidé poznali a mohli se jí účastnit. Papež totiž doufá, že soužití těchto dvou forem liturgie promění pokoncilní liturgii, obohatí ji a očistí. Tuto proměnu dnešní liturgie potřebuje, protože pokoncilní reforma se nepovedla, nesplnila postuláty koncilní konstituce *Sacrosanctum Concilium*, ba dokonce možná v některých

Foto: diretodasacristia.blogspot.com

Motu proprio *Summorum pontificum* je určeno pro celou Církev, aby znovu objevila bohatství dávné liturgie.

případech vědomě zašla dále, než doporučovali otcové koncilu. Benedikt XVI. to chce změnit, dobře ale ví, že takové změny nejde provést na psacím stole. Nutné je hnutí vedoucí k obnově, nové liturgické hnutí. Věř, že toto hnutí povstane ze setkání se starou liturgií, a proto svou reformu reformy zahájil jejím návratem – tvrdí kard. Koch.

Co se to skrývá v té dávné liturgii, že s ní Benedikt XVI. spojuje tak velké naděje? Odpověď není snadná. Na první pohled je to liturgie strohá, nepříliš atraktivní. Účast na ní obvykle nemá okamžité efekty. Rozhodně je více adorační. Je v ní prostor ticha, vyžadující osobní angažovanost v modlitbě. Navzdory mnoha zdánlivým nevýhodám,

vycházející z kostela po předkoncilní liturgii jsem měl vždy pocit, že jsem se účastnil něčeho posvátného.

Nejsem stálým návštěvníkem předkoncilních mší. Objevil jsem je teprve před několika lety, zcela náhodně. Dnes si pamatuji na projevy nesouhlasu jednoho z mladých českých liturgiků, dnes už učitele liturgiky, když jsem se s ním podělil o první dojmy z tridentské mše. Po několika letech mi sám přiznal, že chodí každou neděli na mši východního obřadu. Zkrátka ukazuje se, že v těch předkoncilních liturgiích, ať už východních nebo západních, je cosi, co pokoncilní liturgie nezachovala. Cosi, co potvrzuje nebezpečí hermeneutiky diskontinuity, skoncování s tradicí, s nímž se dnes snaží bojovat Benedikt XVI.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

NENECHTE SE ZNECHUTIT POLITIKOU

Rozhovor s Mons. Dominikem Dukou OP

Jeho Excelence, arcibiskup pražský a primas český Dominik Duka, poskytl rozhovor [ParlamentnímListům.cz](http://ParlamentnimListum.cz), kde se vyjádřil k problematice evropské integrace, vztahu západní civilizace a islámu a v němž zhodnotil i probíhající vládní krizi. Čtenářům vzkázal, aby se nenechali nikdy znechutit a že by neměli nikdy rezignovat.

Nevím, jestli budete chtít dopodrobna hodnotit naši rozkolísanou politickou scénu, ale myslíte si, že prezident svým postojem situaci během vládní krize spíše stabilizoval, či krizi naopak prodlužoval?

Funkcí prezidenta republiky je garantovat stabilitu země. Také Václav Havel si byl vědom této úlohy. V době komunismu byla nejdůležitější funkce generálního tajemníka ÚV KSČ, funkce prezidenta tehdy nebyla naplňována a to v naší společnosti do určité míry přetrvalo. Rovněž tak si myslím, že politické strany jsou ovlivněny předešlou situací, kdy zde byla vedoucí úloha KSČ. Teď se stává, že vítězná strana má představu, že bude hrát také jakousi vedoucí úlohu. Role prezidenta pro dobro země a pro dobro státu je v tom, že je to úřad, který svou povahou je v uvozovkách konzervativnější, než je úloha ostatních výkonných orgánů, a že je prvkem, který má stabilizovat.

Jste znám svými dobrými vztahy s prezidentem Klausem. Ten řekl během svého kandidátského projevu: „Pokud nechcete dbát tisíciletých tradic naší civilizace, jejich křesťanských hodnot, důrazu na klasickou rodinu a úctu ke každému lidskému životu, nevolte mne, neboť já tyto hodnoty ctím. Chcete-li žít v budoucnosti stvořené z módních vln, kdy bude zakázáno kouřit, ale drogy budou tolerovány, kdy bude manželství institutem na vyhynutí a na radnice budou chodit jen páry k registraci, kdy staré a nemocné budeme milosrdně zbavovat života, kdy nám bude předepisováno, co máme jíst, pít a jak smíme mluvit, pak toto není můj program. Toto není má představa

budoucnosti. Vážení volitelé, pokud toužíte po zítřku, ve kterém Česká republika nemá hájit své vlastní zájmy, ale má se pasivně podřizovat vůli úředníků těch či oněch mezinárodních institucí, pak jsem mužem včerejška též.“ Které z těchto věcí byste podepsal vy?

To, co považuji za nejdůležitější, je, že se pan prezident přihlásil k tisíciletým tradicím naší civilizace, k jejím křesťanským kořenům. Líbí se mi také jeho zdůrazně-

Kdyby si Evropa a Evropská unie více připomínala myšlenky, které stojí v jejích základech, byla by zřejmější ona sjednocující idea, její křesťanské kořeny.

San Vitale, Ravenna (548). Foto: Flickr, sjmcdonough

ní rodiny, která nemůže být suplována jinými instituty. Rodina je místo, které slouží jako útočiště, a nebudeme-li mít fungující rodiny, tak si musíme upřímně přiznat, že máme nezajištěnou celou budoucnost, protože demografický pokles má negativní vliv na celou společnost a hospodářství a vyžaduje si i onu kritizovanou důchodovou reformu.

Evropa a Evropská unie

Jaký je váš názor na prezidentovu kritiku Evropské unie a jeho tezi, že základem Evropy a demokracie jsou suverénní národní státy?

Já jsem měl možnost se jako posluchač zúčastnit diskuse na téma Evropské unie v Pasově, kde prezident Klaus diskutoval s kardinálem Schönbornem. Myslím si, že to byla velmi důležitá debata, na které z obou stran zaznělo slovo reforma. Jestli platí Masarykova slova, že stát je živ z ideálů, na kterých byl založen, tak nás nemůže nechat lhostejnými, že v posledních desetiletích se Evropská unie vzdaluje od základních ideálů, na kterých byla postavena. Pravdou je, že od počátku existovaly dva pohledy na evropskou integraci: jeden byl Evropa existujících států a druhý byl Evropa regionů. Mám za to, že otcové zakladatelé, Adenauer, De Gasperi a Robert Schuman, nespecifikovali konečnou představu Evropské unie. Když jsme svědky velkých sporů a státy EU se nemohou shodnout na znění evropské ústavy, kde ztroskotává i uplatňované slovo korektnost, protože vůči křesťanským požadavkům se postoj Evropské unie ukázal jako vcelku nekorrektní, tak si myslím, že je opravdu třeba, aby Evropská unie dovolila širší diskusi o dalších krocích ve svém směřování.

Když to vztáhneme k ideálům minulosti, ke středověké evropské univerzální civilizaci, která je pro řadu katolíků vzorem, nebylo to tak, že zde v této době existovala „Republica Christiana“ suverénních decentralizovaných společenství? Tedy, že existovala společná jednotící křesťanská idea a na katolickém přirozeném právu ustavené státy, které však byly de facto suverénní a spojovalo je vědomí příslušnosti k jedné svaté obecné apoštolské církvi, nad nimiž stály morální autority papeže a císaře? A není tomu však nyní naopak? Tedy, že tu je Evropská unie, která centralizuje téměř vše od parametrů vodovodních kohoutků po rušení žárovek, subsidiarita je pro ni jen prázdňovou nálepkou, ale jednotící morální idea, představa dobré společnosti v ní chybí a EU se odmítla přihlásit se ke křesťanským kořenům?

Máte pravdu v tom, že ona Svatá říše římská měla spojující ideje. Ale přesto v ní existovala i velká napětí, napětí ve vzájemném vymezení duchovní a světské moci. Je skutečností, že církve středověku byla církví mnichů a kleriků. To bylo dáno tím, že feudálové a aristokracie se více věnovali zápasení a hospodaření, zatímco církve se více věnovala studiu, umění a kultuře. V tom zde byla určitá dichotomie. Myslím si, že v současné Evropě je velká diskuse o atomizaci společnosti. V atomizované společnosti lze jen velmi těžko nacházet určité spojnice. Přesto kdyby si Evropa a Evropská unie více připomínala myšlenky, které stojí v jejích základech, byla by zřejmější ona sjednocující idea, její křesťanské kořeny.

Pokud zůstaneme ještě u Evropské unie, nestává se pomalu spíše protikřesťanskou organizací? Známe například mnoho usnesení Evropského parlamentu, které kritizovaly Polsko či Litvu za odmítání homosexuálních manželství, či Polsko a Irsko za odmítání potratů.

To, co říkáte, v sobě obsahuje jádro pravdy. Na druhé straně musíme přiznat, že existuje málo zemí, které by tyto otázky neřešily tak, jak jim doporučuje Evropský parlament. Co je pro mě trochu záhadou, je to, že se běžně diskutuje o tom, že usnesení Evropského parlamentu jsou doporučení, a pak se dočítáme v mé-

Mons. Dominik Duka OP. Foto: Fr. Šimon OP, dominikani.cz

Když se podíváme na dva tisíce let dějin křesťanství, máme důvod mít důvěru a věřit.

diích, že bude náš stát pokutován. To je trošku divná dobrovolnost.

Myslím, že krize Evropské unie je krizí evropskou, krizí současného chápání demokracie, kdy si parlamenty osobují práva, která jim nikdy nepatřila. Parlamenty nikdy nehlasovaly o etických věcech, i když jistým způsobem sankcionovaly nepodřízení se etické normě. Ale my dnes jsme téměř ve stadiu, že parlamenty posuzují, zda se bude zakazovat slovo matka a otec. Proti tomu protestují a používání těchto slov se nikdy nevzdám. Spíše bych položil otázku matkám, zda se považují za rodiče číslo 1 či za rodiče číslo 2 a kdo má být v jakém pořadí. Navrhuje se totiž, že slova otec a matka mají být nahrazena termíny rodič číslo 1 a rodič číslo 2.

Islám a západní civilizace

Se sekularizací a úpadkem hodnot západní anticko-křesťanské civilizace souvisí i problém multikulturalismu, imigrace a islámu. Máme historické zkušenosti, že islám od svých prvopočátků ohrožoval

Evropu. Ať už zmíníme říši Maurů na Pyrenejském poloostrově a dobytí křesťanských území v severní Africe či Malé Asii Araby, či pozdější osmanskou a tatarskou expanzi. Považujete islám a islamizaci včetně výstavby mešit za hrozbu?

Problematika islámu v současné Evropě je určována silným tlakem fundamentalistických skupin, agresivních osob a kroků, které vycházejí z určitých politických struktur islámu v některých zemích. Nevidím v tom sílu islámu, ale spíše slabost. Určitá symbióza byla v historii možná a byla někdy i užitečná. Víme, že v době rakousko-uherské monarchie jsme měli muslimské vojenské duchovní kvůli Bosně a Hercegovině. A muslimové na Balkáně dokázali žít v duchu tolerance, spolupráce a vzájemné úcty.

Domnívám se tedy, že je potřeba hledat možnou formu dialogu, ale musí zde pochopitelně jako vždy v takových vyjatých časech být i postoj jisté obrany, sebeobrany. Na to se v politice mnoha zemí zapomíná. Zmínil jste také otázku přítomnosti mešit. Náboženská svoboda evropských zemí umožňuje, aby i nově příchozí mohli vyznávat a žít svou víru, ale vzhledem k politickým vztahům s islámskými zeměmi by měly evropské země potažmo Evropská unie požadovat tatáž práva na svobodu vyznání v ze-

mích, odkud přistěhovalci do Evropy přicházejí. Pokud se setkám s projektem, že mešita v Kolíně nad Rýnem má zastínit místní dominantu, Kolínský dóm, tak si musíme uvědomit, že se zde nejedná o náboženskou svobodu, ale určitý prvek kulturní agresivity.

Obávám se, že evropské vlády mají malou znalost celého toho muslimského kulturního prostředí. V Evropě máme islámská ghettá. Politika některých evropských vlád je opravdu nedomyšlená. Mohu uvést příklad Francie, kde se do těchto muslimských ghatt posílají křesťané, kteří kvůli pronásledování ve své vlasti hledají útočiště v Evropě, ale zde jsou postaveni do ohně nepřátelství. Tady existuje určitá farizejská fikce a na druhé straně politika, která není dostatečně zodpovědná.

Souhlasil byste s tím, že když někdo přichází jako přistěhovalec do nové země, měl by se přizpůsobit jejím zvyklostem? Nemyslíte si, že se multikulturalismus přežil? Přiznám se, že jsem ohledně teorií multikulturalismu laik. Přesto si myslím, že jde o přístup, který vykazuje jistou nezralost. My si neuvědomujeme, jak obtížný je proces sekularizace a sekulárního přístupu v myšlení islámu a hinduismu. Pokud přijmeme utečence, tak jsme v utečenec-kých táborech z úcty k těmto lidem podle mého názoru povinni umožnit jim jejich vlastní život, na druhou stranu v okamžiku, kdy se člověk stává občanem nějakého státu, tak na sebe přebírá povinnost respektovat jeho zákony.

Neměly by být evropské státy více důrazné v obraně křesťanů žijících především v muslimských zemích, kde jim mnohdy hrozí genocida? Já jsem se na toto ptal pana ministra Schwarzenberga i premiéra Nečase, kteří se hlásí ke katolictví, ale mlhavě odpověděli, že je třeba něco dělat, ale jinak jsem žádnou iniciativu z jejich strany nezaznamenal.

Já bych se zde pana ministra Schwarzenberga zastal, protože reakcí bylo jeho prohlášení i série návštěv velvyslanců islámských zemí zde na arcibiskupství a vyústilo to společným obědem na indonéském velvyslanectví, kterého se zúčastnil i pan nuncius. Tam jsme vedli skuteč-

ně vážnou diskusi o této problematice. Stojí za zmínku, že mezi hlavními diskutujícími byly paní velvyslankyně, ženy.

Konstatovali jsme, že naše západní civilizace v současné době až příliš nadhodnocuje svobodu jednotlivce, zatímco pojetí svobody na Východě, a není to jen u muslimů, řada vyslanců těchto zemí jsou křesťané, staví do popředí svobodu komunity a rodiny. Pan nuncius také otevřel otázku přestupu z islámu na křesťanství. V těchto zemích je rozličná praxe. V některých je praxe poměrně demokratická, v některých je ale k tomu velký odpor. Problémem je zákon šaría. Náš závěr spočíval v tom, že je nutné spolu mluvit, udržovat dialog, mluvit otevřeně a nezakrývat problémy. Další setkání připravuje velvyslanectví Saudské Arábie.

Velikonoční poselství

Je zde velikonoční doba. Čas Ježíšovy oběti, vykoupení hříchů a Jeho zmrt-

Dnes jsme téměř ve stadiu, že parlamenty posuzují, zda se bude zakazovat slovo matka a otec. Proti tomu protestují a používání těchto slov se nikdy nevzdám.

San Apollinare Nuovo, Ravenna (5. stol.)
Foto: artblogbybob.blogspot.com

výchvstání a vzkříšení. Co byste v této souvislosti vzkázal čtenářům ParlamentníchListů.cz, občanům České republiky, katolíkům i nekatolíkům?

Hovořili jsme o politice, tak na to navážu. Chtěl bych upozornit, že celkový život země, její budoucnost a její rozvoj není v rukou vlády, ani parlamentu, ale je v rukou občanů. To není metafora, to není fikce, to je skutečnost, protože na morálním postoji, na poctivé práci opravdu závisí osud této země. Vláda je pouze určitý způsob koordinace a přerozdělování, ale není to instrument, který hodnoty vyjadřuje a vytváří. Chtěl bych potěšit současné vlády, protože vykazují největší stabilitu za 19. i 20. století. Vlády České republiky trvaly v průměru 2 roky, vlády První republiky pouze jeden rok a vlády c. k. monarchie od roku 1867 1,7 roku. Nesmírně tedy záleží na celkové atmosféře.

Čtenářům *ParlamentníchListů.cz* bych řekl, že bychom se neměli nechat znechutit a neměli rezignovat. Velikonoce nejsou svátky jara, i kdyby bylo tak krásné jako letos. Proces s Ježíšem Kristem, který byl z královské dynastie, se odehrává v situaci, kterou si jen těžko dovedeme představit. Země je okupována světovou říší, na trůně sedí cizinec. Tento cizí panovník se snaží populisticky zalíbit Římu a získat si pozici. Ježíšův odpor není na prvním místě politický, ale má i společenský dopad. A my jsme svědky toho, že celé toto Ježíšovo dílo na Velký pátek končí naprostým fiaskem. Myslím si, že žádný předseda politické strany ještě nezažil, že by zůstal sám s maminkou a s dvěma třemi stoupenci. V tomto smyslu jeho činnost totálně zkrachovala. Ale přijde Bílá sobota, přijde neděle ráno a najednou jsme svědky toho, co se odehrálo. A když se podíváme na dva tisíce let dějin křesťanství, tak si myslím, že máme důvod mít důvěru a věřit, protože to, že po dvou tisících letech tady existuje 1,2 miliardy katolíků, 2,5 miliardy křesťanů a konec konců, že lidská společnost si stále váží Ježíšova díla a jeho nauky, tak to se nepodařilo nikdy nikomu v celé lidské historii.

Lukáš Petřík

ParlamentníListy.cz

<http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/195253.aspx>

HILEL A ŠAMAJ DNES

Co je víc, pravda nebo láska, spravedlnost nebo milosrdenství?
Tvořivé napětí obou těchto pozic nám pomáhá přiblížit se plnosti
božské pravdy a dobra.

Židovská tradice zná dva rabíny přibližně z Ježíšovy doby, Hilela a Šamaje, kde Hilel představuje „lidský“, citlivý přístup k výkladu Tóry, zatímco Šamaj je příkladem přísného výkladu, který se snaží být co nejvěrnější Božímu zákonu. Elie Wiesel uvádí své pojednání o Hilelovi s Šamajem legendou: „Po tři roky se žáci Šamaje hádali s žáky Hilela o interpretaci některých zákonů. První prohlašovali: *Naše pojetí je lepší*. Druzí odpovídali: *Nikoli, pouze naše je pravdivé*. Nakonec zazněl hlas z nebe: *ele veele divrej elokim chajim*, máte pravdu všichni; neboť předáváte, jedni i druzí, živou pravdu Boží.“

Napětí reprezentované Hilelem a Šamajem je pak základem Talmudu, kde se mnoho témat řeší prezentací protikladných postojů a výkladů. Tedy... vlastně se neřeší, neboť náš intelekt zvyklý na dvouhodnotovou logiku ano–ne, nemůže pokládat odpověď ve stylu dvou protichůdných vyjádření za řešení. Je řešením spor? Nebo hegelovská jednota protikladů? Někteří z nás z podobných důvodů (někdy i na základě inspirace východními náboženskými vlivy) zavrhnou dvouhodnotovou logiku a princip sporu, jiní zase naopak odmítají uznat, že by se v tradicích, jako je Talmud, skrývala reálná moudrost. Mám-li si volit z těchto dvou radikálních řešení, volím klasickou logiku proti Talmudu. Mám ale za to, že spor Hilela a Šamaje vyjadřuje něco jiného než opozici vůči naší logice.

Podívejme se na celou situaci následujícím způsobem. O Bohu říkáme, že je spravedlivý. Říkáme o něm i to, že je milosrdný. V tom, jak obvykle oba tyto pojmy používáme, je však jakási neslučitelnost. Přísný soudce je spravedlivý, neboť dává odsouzenému to, co mu náleží – trest. Soudce, který je milosrdný, naopak odpouští, přihlíží k různým okolnostem a dává novou šanci. Bůh dokáže být dokonale milosrdný i spravedlivý zároveň. V jeho plnosti a dokonalosti se rozpor

G. L. Bernini: Anděl s trnovou korunou (1667–1669)
Foto: www.amis-arts.com

Boží spravedlnost je milosrdná a jeho milosrdenství je spravedlivé.

obou ctností – milosrdenství i spravedlnosti – jaksi stírá. Podobně jako to ukazuje starý katechetický příklad – hranol rozloží bílé světlo na barevné spektrum. Červená a modrá se zdají být neslučitelné, ale jsou-li barvy v plnosti „smíchány“, žádný rozpor v nich není a představují nejdokonalejší, čisté bílé světlo.

Hilel a Šamaj jsou v takovém úhlu pohledu představitelé různých tendencí lidského nitra. Někteří z nás jsou více Hilelové, jiní zase Šamajové. Teprve tvořivé napětí obou těchto pozic nám pomáhá přiblížit se plnosti božské pravdy a dobra. Nejde zde o popření logiky nebo principu sporu, ale o to, že v některých složitých otázkách života není vždy snadné najít správné řešení. Musíme vážně hodnotit, posoudit jemné odstíny okolností. A zde se začínáme různit. Co je víc, pravda nebo láska, spravedlnost nebo milosrdenství? Obojí je dobré. Nene-

chejme se mýlit, Šamaj neměl jednoduše tvrdé srdce. Měl jen obrovskou úctu a respekt k Božímu zákonu. Hilel také nebyl mravně laxní, ale měl obrovskou lásku a pochopení pro člověka. Šamaj ho měl také, ale Hilel trochu víc. Podobně se Hilel skláněl před majestátem Zákona, ale Šamaj trochu víc... Ani jeden z nich nebyl prostý extrémista, oba uznávali i hodnoty toho druhého, ale každý s jinými důrazy.

Kdyby se spory Hilela a Šamaje daly převést na jednoduché otázky, zda $1+1=2$, pak by žádný spor mezi normálními lidmi neexistoval. Mnohé otázky života s Bohem i s lidmi ale takto jednoduché nejsou – často si nejsme jistí, zda v tuto chvíli máme zohlednit ještě to či ono apod. Pak se projevuje, zda máme v sobě více Hilela nebo Šamaje. A protože jsme lidé, přeme se o to. Až Bůh musí zasáhnout a říci – všichni máte pravdu. Protože všichni sledujete určitou ctnost a dokonalost. Jen je jako Bůh neumíte zahrnout a spojit v jedno.

Jisté je to, že napětí mezi Hilelem a Šamajem není obhajoba neslučitelných extrémismů. V tomto smyslu asi nelze chápat spojení *Wir sind Kirche* a lefebvristů jako tvořivé napětí mezi tím, co je obojí pravdou v Božích očích. Extrém je extrém a jako takový je nepřijatelný. Překračuje onu hranici, která odděluje to, co je obtížně slučitelné od člověka, ale slučitelné pro Boha na jedné straně, a to, co nemůže bez kolapsu logiky sloučit ani Bůh. Jinými slovy, extrém nezachycuje nějakou část Boží dokonalosti, ale pouze její pokřivený obraz. V rozumných mezích je ale hilelovsko-šamajovská diskuse téměř věčná. Tedy, alespoň dokud budou lidé lidmi.

Tomáš Machula

Doc. Ing. Tomáš Machula
Dr., Ph.D., Th.D., filozof,
děkan Teologické fakulty
JU v Českých Budějovicích

AKTUÁLNÍ OTÁZKY SVOBODY SVĚDOMÍ

Svoboda svědomí nezakládá jen právní nárok, ale i zodpovědnost

Uplatňování trojice lidských práv, svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání, bývá v některých případech problematické. Jak řešit případy, kdy se svědomí člověka dostane do rozporu s právy druhých osob?

V současném systému ochrany lidských práv je svoboda svědomí každého jednotlivce chráněna jako klíčová součást jeho osobní autonomie a důstojnosti. Svoboda svědomí je proto obsažena ve stěžejních dokumentech mezinárodní, evropské a vnitrostátní ochrany základních práv. Je zajímavé, že v právních dokumentech bývají tři různá práva, svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání, tradičně spojována pod jednotnou hlavičku. To platí jak pro čl. 9 Evropské úmluvy o lidských právech, tak například i pro čl. 15 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto spojení může vyvolat určité problémy nejen při vzájemném vymezování dotčených svobod, ale také v situacích, kdy se svědomí člověka dostane do rozporu s právy druhých osob.

Myšlení, svědomí a náboženské vyznání

V odborné literatuře nalezneme různé pokusy o definici pojmů myšlení, svědomí a náboženské vyznání. Obecně se vychází z toho, že zatímco svoboda myšlení se vztahuje jen na vnitřní myšlenkové pochody jednotlivce, svoboda svědomí a náboženská svoboda zahrnují jak vnitřní dimenzi (tzv. *forum internum*), tak i vnější dimenzi (*forum externum*). Dále se má za to, že se svoboda svědomí od svobody náboženství liší i tím, že svědomí je chápáno jako záležitost osobního přesvědčení a svoboda náboženského vyznání naopak navazuje na kolektivní přesvědčení určité komunity.

V praxi však může být vymezení svědomí vůči náboženskému přesvědčení velmi složité. Náboženská víra sice zpravidla vychází z určitých společných standardů, ale i uvnitř náboženských komunit mohou panovat poměrně velké rozpory týkající se výkladu konkrétních

povinností věřících či dogmat víry. Různými způsoby se přitom může svědomí jednotlivce promítat do konkrétního chápání náboženství a kolektivní náboženská pravidla zase mohou přímo ovlivňovat individuální svědomí. Z vnějšího pohledu sekulárního státu je těžké v takových případech stanovit přesnou dělící čáru a zařadit konkrétní projev pod svobodu svědomí nebo svobodu náboženství.

Nikáb v soudní síni

Před podobným problémem stál v roce 2009 rakouský soud, když řešil otázku zahalení muslimské ženy v soudní síni. Během trestního řízení před zemským soudem ve Vídni nosila obžalovaná, která byla obviněna z účasti v teroristické skupině, nikáb. Tento šátek zahalující celý obličej neodložila ani na výzvu předsedy senátu. Poté, co se obžalovaná jako muslimka v této souvislosti odvolala na své náboženské přesvědčení, soudce se jí zeptal, zda zná pětici základních principů muslimské víry. Obžalovaná poněkud váhala a soudce jí proto učebnicově vypočetl: vyznání víry v jednoho Boha a jeho proroka Mohameda, poutí do Mekky, půst během měsíce Ramadánu, almužnu potřebným a pravidelnou modlitbu. Soudce dále poučil obžalovanou o tom, že pokud dodrží tyto zásady, bude dobrou muslimkou, a že zahalení je z pohledu pravidel islámu nadbytečné. Obžalovaná však odpověděla, že jsou také další pravidla muslimské víry a nevyhověla výzvě soudce. Senát ji proto vyloučil z účasti na dalším jednání a řízení bylo dokončeno v nepřítomnosti obžalované.

Případ jasně ukazuje úskalí při pokusu o vymezování náboženského vyznání vůči individuálnímu svědomí. Z pohledu věřícího člověka od sebe zřejmě nelze náboženské přesvědčení od individuálního

svědomí zcela oddělit. Ačkoli řada islámských učenců působících v Rakousku po výroku senátu vysvětlila, že nikáb není otázkou muslimských předpisů, nevylučuje toto stanovisko, aby některé věřící muslimky (a není jich málo) používaly jiný menšinový výklad a odvolávaly se současně jak na své náboženské vyznání, tak i na své svědomí. Když státní orgán, v tomto případě soudce, zkouší přezkoumat toto přesvědčení ve světle objektivních pravidel sekulárního státu, může tento pokus skončit nezdarem.

Z pohledu Evropského soudu pro lidská práva, jehož rozhodovací praxe má v tomto směru vysokou autoritu, bývají otázky ochrany svobody svědomí často spojovány se svobodou náboženskou. Např. k otázce používání islámského šátku se Evropský soud pro lidská práva vyslovil v posledních letech několikrát, ať už šlo o přípustnost sankcí proti muslimské studentce v Turecku či proti muslimským žákyním ve francouzských školách. Ve švýcarském případě Dahlab pak Evropský soud pro lidská práva rozhodl o tom, zda veřejná škola jako zaměstnavatel může učitelce zakázat nošení islámského šátku. Tato kauza navíc ukázala, jak, nehledě na to, zda považujeme islámský šátek za projev náboženského vyznání či individuálního svědomí, mohou svoboda svědomí a náboženská svoboda ovlivnit kupříkladu i postavení zaměstnanců na pracovišti.

Případy Schüth a Obst proti Německu

Překvapivý pohled na otázky svědomí nabízí případy Schüth a Obst proti Německu. Evropský soud pro lidská práva zde zdánlivě řešil otázku, nakolik mohou vnitřní pravidla církve omezovat právo církevních zaměstnanců na soukromý

a rodinný život. Při podrobnějším zkoumání však vyvstal problém v tom, že osoba jednající v rozporu s náboženskými pravidly a také s individuálním svědomím uplatňovala jiné lidské právo, aby se vyhnula negativním důsledkům porušení těchto pravidel ve svém zaměstnání.

Pan Schüth byl varhaníkem katolické církve a pan Obst pracoval jako tiskový mluvčí mormonské církve. Oba byli svými zaměstnavateli propuštěni poté, co založili trvalý mimomanželský poměr. Podle dotčených církví musejí totiž jejich zaměstnanci prokázat vyšší standard loajality, který zahrnuje mimo jiné také dodržování morálních a náboženských zásad v osobním životě.

V následujících právních sporech se oba stěžovatelé dovolali svého práva na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech. Naopak církve své právní argumenty opíraly o svoji autonomii ve vnitřních záležitostech, která je vyjádřením náboženské svobody ve smyslu čl. 9 Evropské úmluvy o lidských právech. Každý ze stěžovatelů si přitom plně uvědomoval, že jednal v rozporu s morálními zásadami své církve a také v rozporu se svým vlastním svědomím věřícího člověka.

Je také zarážející, že při nástupu do zaměstnání stěžovatelé jako příslušníci své církve uplatnili zvýhodněné postavení, neboť kdyby nebyli věřící, nemohli by konkrétní zaměstnání vůbec získat. Zvýhodněný přístup věřících k církevnímu zaměstnání je přitom jedním z důsledků náboženské svobody. Jakmile se však změnila okolnosti v jejich soukromém životě, uplatnili stěžovatelé jiné lidské právo, a to takové, které kolidovalo s právem na náboženskou svobodu.

V současném světě lidských práv je možná přirozené, že každý občan pro sebe usiluje o optimalizaci a maximalizaci všech výhod plynoucích z mezinárodních úmluv a vnitrostátních zákonů. Na druhé straně je však třeba klást si otázku, zda logika výběru nejvýhodnějšího práva bez ohledu na případnou odpovědnost nemůže podkopávat samotné základy ochrany. Zejména když je svědomí člověka chápáno jen jako základ určité výhody či právního nároku. Svoboda

svědomí je též zprofanována postupem, podle něhož případné negativní následky svědomí jsou „kompenzovány“ uplatněním jiného lidského práva.

Případ Rommelfanger proti Německu

Podobný rozpor řešil Evropský soud pro lidská práva také v případě Rommelfanger proti Německu z roku 1989. Pan Rommelfanger pracoval jako lékař v nemocnici provozované římskokatolickou nadací. Poté, co spolu s jinými lékaři veřejně kritizoval církevní postoj ve věci umělého ukončení těhotenství, byl jeho zaměstnanecký poměr ze strany církve okamžitě ukončen. V této situaci

Člověk jako nositel lidských práv může kvalitu a vytrvalost svého svědomí prokázat nejlépe tím, že akceptuje také určité nepříjemnosti či nevýhody, které s jednáním podle svědomí souvisejí.

se pan Rommelfanger, který si byl plně vědom rozporu mezi svým veřejným vystoupením a morálními zásadami církve, dovolal své svobody projevu podle čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech. Obdobně jako v předchozích případech uplatnil stěžovatel jedno základní právo za účelem vyhnout se negativnímu dopadu jednání v rozporu s náboženskými zásadami.

Nechceme ani v nejmenším popírat právo církevních zaměstnanců na soukromý a rodinný život či jejich svobodu projevu. Ani stát ani soukromá organizace nemůže bránit katolickému varhaníkovi či mormonskému tiskovému mluvčímu v jejich mimomanželských poměrech a také lékař má právo na projevování svého osobního přesvědčení v otázce umělého ukončení těhotenství. Na druhou stranu výkon těchto základních lidských práv nezakládá nárok na zaměstnání v rámci církve.

Kulturní konflikt

Ve všech uvedených případech jde o konkrétní formy tzv. kulturního konfliktu. Pojem kulturní konflikt totiž nezahrnuje jen konflikty mezi muslimskou menšinou na jedné straně a tzv. západní většinou společností na straně druhé. V právní praxi hrají tyto případy výrazně menší roli, než je jim přisuzováno ze strany médií. První zde uvedený kulturní konflikt se sice týkal sporu mezi sekulárním soudcem a zahalenou muslimkou, nicméně konflikty o nutnosti nošení nikábu panují i uvnitř komunity muslimů, která nemá na tuto otázku jednotný názor. Některé směry islámu považují nošení nikábu na veřejnosti za povinnost, jiné směry nikoli.

Nejosobnější forma kulturního konfliktu se ovšem odehrává v každém jednotlivci, který své svědomí nechápe jen jako základ případného právního nároku vůči státu či společnosti, ale také jako tíhu, pod kterou se musí vyrovnat s různými výzvami každodenního života. Takovýto konflikt se možná odehrával i ve věřícím varhaníkovi, který na jedné straně chtěl být dobrým křesťanem, na druhé straně však nezvládal po rozpadu svého manželství přísná morální pravidla církve.

Ideální model řešení těchto konfliktů podle standardů mezinárodní a evropské ochrany lidských práv neexistuje. Protičůdné zájmy a nároky je vždy třeba uchopit v kontextu snahy o vybalancování práv a odpovědnosti, tedy i v souvislosti s aplikací svobody svědomí a náboženské svobody. To však není jen úkolem státu a jeho soudních orgánů. Někdy může sám člověk jako nositel lidských práv kvalitu a vytrvalost svého svědomí prokázat nejlépe tím, že akceptuje také určité nepříjemnosti či nevýhody, které s jednáním podle svědomí souvisejí.

*Harald Christian Scheu
(Mezititulky redakce)*

Doc. JUDr. Harald Christian Scheu, Ph.D., specializuje se na otázky evropského a mezinárodního práva na Právnické fakultě UK a Vysoké škole finanční a správní.

PETICE RODIČŮ PROTI SEXUÁLNÍ VÝCHOVĚ PŘEDÁNA. CO BUDE DÁL?

Rozhovor s Mgr. Janou Jochovou Trlicovou z Výboru na obranu rodičovských práv

Zástupci Výboru na obranu rodičovských práv předali na konci března ministru školství Josefu Dobešovi petici proti povinné sexuální výchově na školách se 40 tisíci podpisy.

Jsme skupina rodičů, kteří nechtějí dětem vysvětlovat, „že všechno je jinak, než se dověděly ve škole,“ jako to museli dělat rodiče v totalitě. Jsou mezi námi i učitelé, kteří nechtějí učit věci, které jsou v rozporu s jejich svědomím. Nechceme mlčet ke špatným vlivům, které se do škol infiltrují proti vůli rodičů i učitelů. V současnosti má Výbor na obranu rodičovských práv (VORP) několik desítek aktivních členů a přes 40 tisíc příznivců, kteří naše snahy podporují, dočteme se na nových webových stránkách <http://www.vorp.cz>. Zástupci VORP se na konci března setkali s ministrem školství Josefem Dobešem, kterému předali petici proti povinné sexuální výchově na českých veřejných školách se 40 tisíci podpisy. Základním požadavkem petice bylo dobrovolné účasti na hodinách sexuální výchovy. Je tomu již několik týdnů, co se ministr rozhodl hlasu rodičů vyhovět. Zeptali jsme se místopředsedkyně VORP, paní Mgr. Jany Jochové Trlicové, co je nového a co VORP plánuje dál.

Jak probíhalo na konci března předání petice ministru školství, kolik bylo podpisů a jak s ní ministerstvo naložilo?

Přes drobný organizační chaos – na straně ministerstva –, kdy dlouho nebylo jisté, zda nás ministr přijme osobně (měl velmi nabitý program) a pro mnohé úředníky přece jen jsou naše požadavky jako horký brambor, nám bylo určeno úžasné datum, 25. března – tedy na slavnost Zvěstování Páně. Pan ministr byl vlídný a chápavý a 40 tisíc podpisů na petici ho nenechalo chladným. Dvě velké krabice po okraj naplněné petičními archy jistě najdou nějaký důstojný příbytek v nádherné historické budově ministerstva.

Demonstrace na podporu VORP
Foto: Jan J. Vorka, zaramovane.cz

Nechceme mlčet ke špatným vlivům, které se do škol infiltrují proti vůli rodičů i učitelů.

Jak se ministerstvo postavilo k vašim požadavkům?

Ministr při následném rozhovoru rozhodl, že našemu hlavnímu požadavku – tj. dobrovolnosti sexuální výchovy – má být vyhověno. Ukázalo se ovšem, že k tomu lze úplně dospět pouze revizí rámcových vzdělávacích programů (RVP), které nyní tvoří osu povinného školního učiva.

Co tedy bude následovat?

Ministr během tiskové konference informoval, že přistupuje k revizi RVP. Té ovšem musí předcházet odborná a celospolečenská diskuze, k níž nyní Výzkumný ústav pedagogický připravuje pod-

klady. Ta se bude týkat i mnoha jiných oblastí než jen sexuální výchovy. Celý proces diskuze a přijetí změn by měl být hotov do 1. září 2012.

Jak se takové poměrně dosti úřednické práce může VORP jako zástupce hlasu rodičů účastnit?

Pro nás to znamená, že bude třeba, abychom se do příprav diskuze aktivně zapojili. Pak budeme také vše pečlivě sledovat, aby výsledná revize dopadla podle našich očekávání.

Již nyní však ministr vydal jasné pokyny, že školy nemají v sexuální výchově jít proti přáním rodičů, ti mají být informováni, jakým způsobem a z jakých učebnic je toto téma ve škole probíráno, a pokud se to hodnotám rodiny příčí, jejich dítě může být z těchto hodin osvobozeno.

Budete bránit rodičovská práva i jinak než jen v oblasti sexuální výchovy? Je známo, že jsou porušována např. v oblasti zákazu tělesných trestů, zákazu domácího vzdělávání, potratů nezletilých dívek apod.?

Naší prioritou do ukončení revize RVP zůstane sexuální výchova, abychom naše lidské síly netřástili, protože jsou zkrátka omezené. Do budoucna se ovšem rozšíření agendy nebráníme. Je tolik témat a věcí, které stojí za to řešit nejen z odborného, ale i obyčejného rodičovského pohledu, abychom se pak jako v případě sexuální výchovy nedivili, co to někteří odborníci či politici vymysleli o nás, ale bez nás. O konkrétních věcech si nyní netroufám hovořit, ale v principu se chceme více starat o to, co se s našimi dětmi na školách děje, kdo a jak je ovlivňuje. K tomu samozřejmě chceme povzbuzovat i ostatní rodiče.

Jaké jsou vaše další nejbližší plány a aktivity a v čem vás rodiče mohou podpořit?

Snažíme se, aby celospolečenská diskuze o sexuální výchově neusnula, aby zůstala stále živá a aby myšlenka nepovinné sexuální výchovy získala co nejširší podporu. Proto jsme navázali spolupráci s řadou subjektů i jednotlivců a snažíme se s nimi svou činnost koordinovat, což bude zvláště důležité v momentu, kdy ministerstvo fakticky zahájí diskuze ke změně RVP. Příležitostně se také účastníme různých přednášek, seminářů a diskuzí.

Také monitorujeme učební materiály používané na základních školách

– na naši intervenci například nebude učebnici *Občanská výchova 8, Rodinná výchova 8* od vydavatele Fraus prodloužena schvalovací doložka MŠMT, pokud nepřeručuje nevhodnou kapitolu „Lidská sexualita aneb Co je to Lásky“. Vydali jsme také informační leták pro rodiče (který najdete v příloze tohoto čísla), kde je podrobně popsána naše činnost i to, jak nás rodiče mohou podpořit. Aktuality z naší práce je také možné najít na našem novém webu www.vorp.cz.

Chystáte nějakou konkrétní nabídku právní pomoci rodičům, kterým hrozí perzekuce za hájení svých práv?

Nabídka právní pomoci rodičům je z naší strany poskytována díky spolupráci s Hnutím Pro život ČR. Právník HPŽ ČR je připraven poradit rodičům, kteří se na nás obrátí s nějakým konkrétním problémem. Jinak VORP mj. také podal podnět k ombudsmanovi, aby provedl šetření, zda povinná sexuální výchova neporušuje rodičovská práva na výchovu, a na jeho vyjádření stále čekáme.

přípravila Zdeňka Rybová

*Mgr. Jana Jochová Trlicová,
místopředsedkyně VORP*

DVACET LET POTÉ

Jak jsme se za 20 let změnili?

V této rubrice vám, milí čtenáři, přinášíme archivní články z Lidové demokracie. Co a jak psaly noviny před 20 lety?

Ve vatikánském tiskovém středisku byla zveřejněna nová, v pořadí již devátá, encyklika Jana Pavla II. Papežský dokument nese ve svém latinském originálu název *Centessimus Annus*, sté výročí od okamžiku, kdy papež Lev XIII. vydal v roce 1981 encykliku *Rerum Novarum*, ve které se poprvé církevní učitelský úřad vyslovil k sociálním problémům moderní doby. Encyklika je „výkřikem na obranu chudých“, prohlásil při tiskové konferenci Msgre. Etchegaray.

Papežský list je již třetí sociální encyklikou pontifikátu současného papeže, po *Laborem Exercens* (1981) a *Sollicitudo rei* (1988). Můžeme si klást otázku, jak to, že papež považuje za nutné vydat po necelých třech letech novou encykliku se sociálním obsahem. Zajisté je to především proto, aby oslavil sté výročí. Ale je to především revoluce ve východní Evropě, která dala příležitost k napsání nového dokumentu. Kořem roku 1989 se točí obsah hlavní kapitoly, ve které jsou vysvětleny příčiny pádu komunistických režimů, a zvláště fakt, že ve své poslední sociální encyklice se papež zmiňoval o dvou modlách „liberalistického kapitalismu“ a „kollektivistického marxismu“.

Je jasné, že poté, co jeden systém propadl do dějinného zapomnění, druhý by se mohl cítit ospravedlněn tímto vítězstvím a postaven do takové situace, ve které by ho nikdo nesměl kritizovat. Encyklika znovu jasně uvádí všechny limity kapitalistickému systému a žádá, aby se ustanovil nový světový hospodářský systém, který by byl více nakloněn k potřebám zemí třetího světa.

Encyklika, která uzavírá epochu

Název *Centessimus Annus* připomíná jiné papežské dokumenty, jako *Quadragesimo anno* (1931), vydaná papežem Piem XI., a *Octogesima adveniens* (1971), vydaná papežem Pavlem VI., které byly obě vydané u příležitosti výročí lvovského dokumentu. Encyklika papeže Lva XIII. vyšla v době, kdy se v Evropě začaly šířit socialistické strany. Poslední papežský list doprovází zánik většiny komunistických stran. Sociální nauka katolické církve vždycky obsahovala (a to již od Lva XIII.) současné odsouzení jak liberalismu, tak sociál-komunismu. Ale

jenom ta druhá část byla vyjadřovaná v plné síle a jako jediná byla přijata širokou veřejností.

Nový dokument tak zahájil, poté co komunismus prohrál, nové období papežské kritiky kapitalismu. Papež považuje i kapitalismus za programově ateistický a materialistický, a potvrzuje to slovy, že „opravdové osvobození člověka si vyžaduje hluboké změny ve způsobu

myšlení a vytváření hodnot, které byly vnuceny lidstvu, které prošlo materialistickým prostředím“. Vícekrát opakuje, že pád komunismu neuvolňuje kapitalismus z jeho odpovědnosti.

„Sté výročí“ se tak stává již druhou encyklikou vydanou Janem Pavlem II. v letošním roce poté, kdy byla se zpožděním vydána *Redemptoris Missio*, a očekává se ještě letos dokonce třetí encyklika (podle přání kardinálů v poslední konzistoři), která bude mluvit o jedné z největších ran dnešní doby: potratu.

*Michal Klement
Lidová demokracie z 6. 5. 1991*

„NESTYDÍM SE VYDÁVAT SVĚDECTVÍ, NEBOŤ VÍM, KOMU JSEM UVĚŘIL!“ (2 Tim 1, 12)

aneb velká čtenářská soutěž

1. Jak byste vysvětlili pojem „farnost“? Co farnost přináší lidem a lidé farnosti?

2. Co je to „soukromý soud“ (po smrti člověka) a co se při něm děje?

Děkujeme všem čtenářům, kteří se zapojují do naší soutěže! Odpovědi na otázky v devátém čísle *RC Monitoru* měly znít:

1. Pověra je úchylka náboženského citění a úkonů, které člověku ukládá. Může také zasahovat do kultu, který vzdáváme pravému Bohu, např. když se jistým, jinak oprávněným nebo potřebným úkonům přikládá důležitost nějakým způsobem kouzelná. Přikládat účinnost pouze hmotné stránce modliteb nebo svátostným znamením bez ohledu na vnitřní postoje, které vyžadují, znamená upadat do pověry.

2. „Nebešťané totiž tím, že jsou důvěrněji spojeni s Kristem, upevňují celou církev ve svatosti... neustále se za nás přimlouvají u Otce a podávají mu zásluhy, které získali na zemi skrze jediného prostředníka mezi Bohem a lidmi, Ježíše Krista... Jejich bratrská péče o nás nám tedy vydatně pomáhá v naší slabosti.“ „Neplačte. Budu vám užitečnější po své smrti a budu vám pomáhat účinněji než za svého života.“ ... Památku nebešťanů ctíme nejen pro jejich příklad, nýbrž ještě více proto, aby se jednota Církve posilovala v Duchu uskutečňováním bratrské lásky. Vždyť jako nás přivádí blíže ke Kristu křesťanské společenství poutníků, tak nás i společenství se svatými spojuje s Kristem. Z něho – jako ze zdroje a hlavy – pramení všechny milosti a život Božího lidu.“ „Kristu se klaníme, protože je Boží Syn, zatímco mučedníky právem uctíváme jakožto učedníky a napodobitele Pána pro jejich svrchovanou oddanost jejich Králi a Mistroví; a kéž je dáno i nám, abychom se stali jejich společníky a spoluúčedníky!“ (KKC 956, 957)

Pravidla soutěže

1. Katechetická soutěž je vyhlášena od čísla 1/2011 do čísla 19/2011 *RC Monitoru*, tj. do data vydání 9. 10. 2011. Oznámení výsledků soutěže proběhne v čísle 24/2011, a sice k datu vydání tohoto čísla, kterým je 18. 12. 2011. 2. Čtenář musí své odpovědi do redakce doručit do lhůty 14 kalendářních dnů od data vydání, v němž byly uveřejněny. Rozhodující je datum přijetí e-mailu na adrese redakce@claritatis.cz nebo podací razítko pošty na obálce. 3. Délka, rozsah i forma odpovědi jsou ponechány na libovůli čtenáře. 4. Čtenář, který chce získat hlavní výhru, musí správně odpovědět na všechny otázky po celou dobu trvání soutěže. 5. Druhá až šestá výhra není podmíněna správným zodpovězením všech otázek ze všech uvedených čísel *RCM*. Platí však pravidlo, že čím větší bude účast čtenáře v soutěži v podobě doručených odpovědí, tím vzroste pravděpodobnost výhry. 6. Správné odpovědi na otázky budou zveřejněny vždy v čísle *RCM*, které bude druhé v pořadí za číslem, v němž vyšly otázky.

Výhry v soutěži

1. **cena:** třídní pobyt v klášteře dominikánů (v Praze nebo v rámci ČR dle bližší výherce) s individuálním zajímavým programem (pro jednotlivce nebo rodinu dle dispozic výherce) – výhra zahrnuje ubytování v hostovské části kláštera, stravování, možnost účasti na společných modlitbách, doprovázení dominikánského kněze, prohlídku kláštera atd.

2. – 6. **cena:** věcné výhry

JAN PAVEL II. ZACHRÁNIL JEDNOTU KATOLICKÉ CÍRKVE

Položil jsem si otázku, jak budoucí světští historikové a sociologové náboženství budou hodnotit dlouhou dobu, během níž blahoslavený Jan Pavel II. spravoval katolickou církev. Ponechme pro tuto chvíli stranou jeho velkolepou a ostrou kritiku základů komunismu a rovněž diskuse o krizi vyvolané sexuálními obtěžováními v Církvi. O těchto tématech toho již bylo napsáno velmi mnoho. A světští historikové se navíc pravděpodobně nebudou zabývat heroickou svatostí tohoto muže, jež vedla papeže Benedikta XVI. k tomu, aby jej blahorečil při obřadu, kterého se účastnilo

1,5 milionu lidí. Ale je docela možné, že řeknou – bez ohledu na vlastní stanovisko –, že Jan Pavel II. zachránil jednotu katolické církve ve chvíli, kdy se zdálo, že dojde k rozdělení.

Poslední léta pontifikátu Pavla VI. jsem zažil jako chlapec školou povinný; vzpomínám si na pocit z té doby, že hranice katolicismu byly napnuté až k prasknutí. Katolická církev v sedmdesátých letech dvacátého století měla v sobě cosi, čím dnes prochází anglikánské společenství. Otázka kněžského svěcení žen sice neuvrhla Církev do schismatu, ale toto nebezpečí vážně hrozilo.

Nizozemská církev v podstatě vyhlásila nezávislost na Vatikánu; za téměř neproniknutelným žargonem amerických a evropských teologů se skrýval útok na katolickou víru v reálnou přítomnost Krista v eucharistii, svátostné kněžství a mnoho dalších článků víry.

Jan Pavel II. použil moc papežského úřadu k tomu, aby ukončil diskuse o těchto otázkách. Liberální katolíci to možná považují za útok na intelektuální svobodu, ale ze sociologického hlediska jsme viděli představitele světového náboženství, který využil učitelský úřad k tomu, aby prohlásil, že jeho organiza-

ce věří v X, a ne v Y. Žádné náboženství nemůže přežít bez takových hranic, ať už ohraničují cokoli. Církev v minulosti ukončila diskuse například o božské přirozenosti Ježíše Krista a Jan Pavel II. rozhodl, že Církev nemá pravomoc teď ani nikdy jindy světit ženy – a když vydal toto rozhodnutí, postavil možnost kněžského svěcení žen za hranice římského katolicismu, stejně jako se za touto hranicí nachází i představa laiků předsedajících eucharistické oběti. V důsledku toho se Církev stala klidnějším místem.

To je pouze jeden příklad. Existují však další příklady stanovení hranic, které udržely to, co se jiní katolíci pokoušeli odstranit – třeba tradiční úctu k Panně Marii, která byla po Druhém vatikánském koncilu vytlačována. Ale díky Janu Pavlu II., oddanému Mariinu služebníkovvi, se tato úcta vrátila zpět do hlavního proudu katolické zbožnosti.

Karol Wojtyła byl člověk mimořádného intelektu: svými encyklikami a katechismem, který vydal, se snažil magisterium obohacovat, a nikoli redukovat. Ale

podle mého názoru bylo jeho největším úspěchem to, že objasnil, čemu katolíci věří a čemu nikoli, což v době, kdy se ujímal úřadu, nebylo zcela jasné.

Damian Thompson
<http://blogs.telegraph.co.uk/news/damianthompson>
Překlad Pavel Štíčka

Damian Thompson,
novinář, spisovatel
a blogger

Jak to vidí Jaroslav Miškovský

Pomazání nemocných

Svatostí pomazání nemocných a modlitbou kněží doporučuje celá Církev své nemocné trpícím a oslavenému Pánu, aby jim ulehčil a zachránil je (srov. Jak 5, 14–16). Vybízí je, aby se dobrovolně přidružili ke Kristovu utrpení a k jeho smrti, a tak byli prospěšní Božím lidu. (*Lumen gentium*, 11)

Jsem nemocniční kaplan v Praze, a tak se v nemocnicích setkávám s různými, někdy úsměvnými situacemi. Setkávám se také s lidmi, kteří mají nepřilíš správné chápání svátostí. Někteří se domnívají, že v nemocnici se přijímá pouze „poslední pomazání“.

A někdy to chápou asi jako pokyn k tomu, že už musí umřít. „Ještě ne, pane faráři, já ještě neumírám.“ Stalo se mi také při návštěvě LDN u jedné staré paní – bylo jí víc než 95 – že mě upozornila na svou sousedku: „To je taky katolička.“ Tak jsem odpověděl, že bych mohl té sousedce udělit svátost nemocných, když jsem viděl, že by to bylo vhodné. Reakce té 95leté paní byla: „Ale ta se uděluje na Smrtnou neděli.“

Svatost nemocných tedy bohužel někteří nesprávně chápou jako odepsání ze stavu živých – je pomazán, a tedy musí umřít (jinak by třeba ještě žil), jiní zase jako jakési pojištění, někteří se i domnívají, že mají nebe zabezpečené. („Já jsem byla před půl rokem, tak to mi ještě platí.“) Nutno si uvědomit, že svátost nemocných není dálniční známka nebo časový kupon v tramvajence. Není tedy

úplně nevhodnější, když se každý rok hromadně ve farnosti uděluje svátost nemocných např. 3. adventní neděli, a neexistuje řádná příprava.

Další kapitolou je svátost smíření. Pro někoho je překvapení, že ji lze přijmout i v nemocnici. Na dotaz, zda pacient chodí ke svátostem, je leckdy vážně míněná odpověď: „Já nemohu chodit, už jsem tři roky doma.“ Je třeba vědět, že lze zavolat kněze domů, aby přišel, vyzpovídal, podal svaté přijímání, někdy též svátost nemocných, podle situace. Ve vesnických farnostech snad farář zná farníky a ví, kdo je nemocen. V Praze to tak rozhodně není

a není důvod mít strach zavolat si kněze (někteří se domnívají, že nás tím obtěžují).

Jednou jsem byl udělovat svátost nemocných na jednotce intenzivní péče jednomu profesorovi medicíny. Jeho dcera, také lékařka, řekla: *Lidé neumírají na nemoc, ale že je Pán Bůh zavolá.* To je jako odpověď na míru k názoru některých, co si myslí, že kdyby měli americké léky nebo kdyby si připlatili, tak se určitě uzdraví.

Je dobré občas vzít do ruky katechismus a trochu si svátosti zopakovat.

P. Jaroslav Miškovský
kaplan v Nemocnici Milosrdných sester
sv. Karla Boromejského v Praze

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplat.

Letem světem

V on-line slovníku cizích slov se hledá rychle a docela snadno. A víte, jaká slova lidé nejvíc hledají? Zdehle žebříček první desítky: sofistický, implicitní, implementace, asertivita, explicitní, latentní, sarkasmus, pragmatický, klíše a marginální. Ovšem i na našem webu <http://res.claritatis.cz> se v posledních dnech vyhledávala zajímavá slovní spojení. Dost lidí zajímalo, zda platí „**Jágr – katolík**“!

Patrně jste zaregistrovali novou instrukci Papežské komise Ecclesia Dei, která pojednává o aplikaci motu proprio *Summorum Pontificum* ze 7. července 2007. Den po ohlášení této vatikánské instrukce se v Římě diskutovalo o významu tohoto dokumentu. Kardinál Kurt Koch, předseda Papežské rady pro jednotu křesťanů, u té příležitosti poukázal na sérii dualismů, do nichž upadla liturgie Církve pod vlivem chybné reformy. Patří mezi ně např. rozšířená tvrzení, že před koncilem **byla eucharistie chápána především jako oběť, zatímco dnes je hlavně hostinou**. Dřív byla údajně téměř soukromou záležitostí kněze, dnes je dílem celého shromáždění. „Nejde totiž jen o historii, nýbrž o cenné dědictví, z kterého máme čerpat i dnes,“ řekl kard. Koch, když označil hlavní záměr motu proprio. Švýcarský kardinál naznačil, že v takto chybném pojetí eucharistie žijí

dnes široké kruhy církevního společenství. Benedikt XVI. to chce změnit. Deo gratias.

Církev v Číně roste, ale Kristus je stále pronásledovaný. Ve své výzvě k modlitbě za křesťany v této totalitě sevřené zemi to uvedl Benedikt XVI. Zvláštním dnem modlitby celé Církve za křesťany v Číně je liturgická památka Matky Boží Pomocnice křesťanů, která připadla na úterý 24. května. Je to poutní slavnost Matky Boží ze

Koláž: mimi

Sheshan, hlavního mariánského poutního místa Číny. Policie už ovšem ohlásila zákaz poutí v tento den. (Katolíci Římu věrné podzemní církve se rozhodli zákaz obejít tím, že organizují velkou pouť o týden dříve). **I čeští a moravští biskupové vyzvali k modlitbě za pronásledované křesťany.** Dle rozhodnutí České biskupské konference z roku 2009 je 6. neděle velikonoční (letos 29. května) věnována modlitbám za pronásledované křesťany ve světě.

České děti tráví svůj volný čas nejčastěji sledováním televize nebo u počítače, kde hrají hry nebo surfují po internetu. Rodiče na ně totiž nemají příliš času a dětem pasivní zábava vyhovuje, i když 15 procent z nich přiznává, že se tak necítí šťastné. Podstatně radostnější jsou naopak děti, které se věnují sportu a chodí do kroužků, vyplývá z celonárodního průzkumu Národního institutu dětí a mládeže ministerstva školství. Zúčastnilo se ho přes 2 tisíce dětí ve věku od šesti do patnácti let, které odpovídaly na otázku, jak tráví svůj volný čas a jak do jejich života zasahují moderní technologie. Navzdory technice a množství pasivní zábavy, která se na děti valí ze všech stran, nejsou všechny zdaleka šťastné. **Ale víte, které děti jsou nejšťastnější?** Byl jednou jeden malý chlapec, asi šestiletý. Tomu tatínek jednou vysvětloval tajemství mešního oběti a Kristovu přítomnost ve Svaté hostii. Řekl mu: „Je nádherné, že Ježíš, který je dobrý a velký, přebývá tady v kostele ve svatostánku, ve dne i v noci. A během mše svaté přichází na oltář, protože chce lidi přivést do nebe. Chápeš, jak velmi nás Ježíš miluje?“ Ty děti, které (i) díky rodičům toto pochopí, jsou bezkonkurenčně nejradostnější.

-zd-

29. 5. Ne	6. neděle velikonoční (<i>Den modliteb za pronásledované křesťany</i>) Sk 8,5–8,14–17, Žl 66, 1 Petr 3,15–18, Jan 14,15–21	5. 6. Ne	7. neděle velikonoční (<i>Den modliteb za sdělovací prostředky</i>) Sk 1,12–14, Žl 27, 1 Petr 4,13–16, Jan 17,1–11a
30. 5. Po	Památka sv. Zdislavy Sk 16,11–15, Žl 149, Jan 15,26 – 16,4a	6. 6. Po	sv. Norbert, biskup Sk 19,1–8, Žl 68, Jan 16,29–33
31. 5. Út	Svátek Navštívení Panny Marie Sof 3,14–18, Iz 12, Lk 1,39–56	7. 6. Út	sv. Robert, opat OCist Sk 20,17–27, Žl 68, Jan 17,1–11a
1. 6. St	Památka sv. Justina, mučedníka Sk 17,15,22 – 18,1, Žl 148, Jan 16,12–15	8. 6. St	sv. Medard, biskup Sk 20,28–38, Žl 68, Jan 17,11b–19
2. 6. Čt	Slavnost Nanebevstoupení Páně (<i>Doporučený svátek</i>) Sk 1,1–11, Žl 47, Ef 1,17–23, Mt 28,16–20	9. 6. Čt	sv. Efrém Syrský, jáhen a učitel církve Sk 22,30; 23,6–11, Žl 16, Jan 17,20–26
3. 6. Pá	Památka sv. Karla Lwanga a druhů, mučedníků Sk 18,9–18, Žl 47, Jan 16,20–23a	10. 6. Pá	sv. Maxim, mučedník Sk 25,13b–21, Žl 103, Jan 21,15–19
4. 6. So	sv. František Caracciolo, kněz Sk 18,23–28, Žl 47, Jan 16,23b–28	11. 6. So	Památka sv. Barnabáše, apoštola Sk 11,21b–26; 13,1–3, Žl 98, Mt 10,7–13

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctidenník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

